

THESES LOGICÆ.

In Intellectus, caput commune, & apex differendarum, quibus *ἀπολόγηται* dispoſit Philoſophus lib. 3. de Anima cap. 3. eorum omnium, quorum nulla ratio eſt, Ethic. 6. cap. 8. & 11 fidem præſtat in qualibet diſciplina, ut habeat in illis ſatagens animus ubi conquieſcat.

1. Quælibet igitur diſciplina, ne ſit (quod aiunt) *ἀνέπαλος μένους*, mentis in rebus cognoscendis progreſſionem ſuo terminat Intellectu.
  2. Ut ſuus ſit animus Intellectus, quando earum principia alio referri nequeunt, præſentiarum item ſuus, cap. recens citato, ſcientiarum denique ſuus. 1. Poſt. cap. 3.
  3. Inter quos Theoreticus hic proſum eminet: eſtque omnium facile princeps, cum cæteris illis præſit, & animi appetitum facilius exhauriat.
  4. Quanquam & huic anteaſtat plurimo divinus ille Intellectus, cujus beneficio veritatem ipſiſſimis divinæ mentis rationibus congruentem percipit ſecurus de errore animus.
  5. Aſſequimur igitur ſane huiusmodi beneficium quoad ejus fieri a nobis poteſt, eoque (ut par eſt) vtimur in graviſſimis quibuſque noſtratis ſapientiæ capitibus tractandis & expediendis contraverſijs.
- II.** Quæ dicuntur per ſe ita ut ipſis inſint attributa, non accidunt non ineſſe 1. Poſt. cap. 4. ne per accidens quidem, id quod vel Zabarellæ ipſius teſtimonio confirmare promptum eſt. 3. de Ortu & Interitu Miſti. cap. 2.
1. Cum igitur operatio Artis nonnunquam immanens eſſe poſſit; ut ſi quando (ut vetus habet verbum) Medicus curet ſeipſum, non erit Ars principium operandi in externam materiam *ἐξωτερικὴν*.
  2. Demus igitur *ἡ ἀρχὴ τῶν χεῖρῶν*, ut vocat Philoſophus Meta. 1. cap. 1. quod ſuum eſt, ut Artis definitio, tradita a Philoſopho Eth. 6. *ἡ ἐκ τοῦ λόγου ποικίλη* partibus ſuis omnibus expleta & numeris, etiam in illos habitus mentis competat quorum operatio opere terminata ſuo non tranſit in externam materiam.

THESES LOGICÆ.

3. Ne quidquam impediatur, quin & Logica in Artium proprie dictarum censum asseratur: quippe & ipsa ratio operis sui.
4. Sunt enim & γανήσεις five αὐτῶν αὐτῶν τῆς διανοίας Metaph. 7. cap. 7.
5. Quæ cum ita sint, accidentaria erit instrumenti ratio Logicæ, & extranea, ut quæ non aliter ad alios habitus adipiscendos conferat, quam ad pedes a læsione, aut frigore muniendos σκευτομηκῶς.

III. Logica ἰδίας, & ἀλλῆς considerata totis quarumvis disciplinarum Systematis tradendis seruit cumulate, id est, cum inveniendis, muniendisque eorum Theorematis, tum etiam in idoneum, ac debitum ordinem ita cogendis, ut primorum, mediorum, ultimorum denique nexu cohærentia, apta dispositione in intellectum recipiantur, eumque seriatim subeant, qui dum vnum meditatur ac cogitat facile ad alterum ἐν μεθόδῳ beneficio deducatur.

1. Quidni igitur ut Syllogismus, sic Ordo etiam suos in Logica explicatus habeat: quem ea disciplinis alijs ita scenerat, ut de servato in illis neglecto vè Ordine non nisi habitu Logico iudicetur.
2. Eum tamen dicimus explicatum, qui generis pariter sit & specierum omnium: siquidem ut ejusdem generis Argumentationes materiæ necessariæ ac probabili, ita & Ordo idem scientiæ ac disciplinæ operatrici accommodari nequeat, quicquid nuperis Logicis secus arrideat.
3. Syllogismus igitur, quem Logicæ ad capeffendas disciplinas comparatæ subiectum statuunt, Logicam, si numeros omnes habeat, non adæquat.
4. Quare qui nobiscum sentiunt, Methodum dicant subiectum esse, id est, instrumentum intellectuale quo a notis ad ignota progredimur, quod non-nemo Dianoiam, sed insolitè appellavit.
5. Finis tamē Logicæ qui circūfertur, veri discretio a falso maneat idē.

IV. Qualitas essentialis non recte dicitur qualitas speciei quā constituit, sed generis cui adiungitur ad constitutionem speciei: cum semper qualitas qua talis est illi adjecta intelligatur, cuius ea qualitas esse dicitur.

1. Differentiæ Substantiales qualitates specierum ipsarum censeri nequeunt.
2. Non semper igitur apte respondent ad Quæstionem ἐν ἑαυτῇ, sed tum demum, cum in illa diserta generis facta mentio est.

3. Liceat

THESES LOGICÆ.

3. Liceat itaque per Porphyrium bona cum venia hanc vnā interrogandi respondendique rationem agnoscere: præsertim cum aliam non vsurparit Philosophus Metaph. 5. cap. 14.

V. Pulcherrimi illi, ac fructuosissimi rerum ordines & *εὐνοίαι* in primore fronte Logicæ tanquam vniuersi Philosophici ædificij fundamentum collocatæ, sed (vt res ferebat) *ἐν τυπῷ*, proprijs suis (ut loquuntur) essendi modis differunt, distantq; *ἀποτυχόντες*.

1. Recte igitur Philosophus negat permisceri 1. Post. cap. 14.

2. Ac proinde nihil, quod in qualitatum censu ac serie reponendum est, vel potest, vel debet substantijs accenseri.

3. Nec Differentiæ igitur Substantiarum, quæ Categoriā Qualitatis tanquam debitam sibi sedem ac domicilium Philosophi iussu delegerunt Metaph. 5. cap. 14.

4. Quare vt ad Substantiæ Categoriā reduci possint, non erint tamen Substantiæ.

VI. Substare maxime nō potest Substātia, quæ ne subsistit quidē

1. Nec Materia igitur, nedum Forma.

2. Primarum Substantiarum prærogativa est, quod subsistent maxime: siue, quod facit Philosophus Categoriarum. cap. 5. ad secundas referamus, siue ad partes suas, ex quibus sunt constitutæ, prout referunt alij. Zab. 2. de Anima. cap. 1.

3. Minus recte isti primas dant Materiæ, quasi ea vna subsistet *ἀπλῶς*, ipsæ autem Substantiæ singulares non nisi *κατὰ σύμμετρον*.

VII. *Πρώτον τῶν ὄντων τὸ πᾶσι σημαίνει τὴν οὐσίαν, τὰ δ' ἄλλα λέγουσιν ὅτι τῶ τῷ ὕπαικοντος.* & mox postea *δύο πᾶσι τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς ἐκείνους.* Metaph. 7. cap. 1.

1. Commune igitur Philosophorum Pronuntiatum, *accidentis esse est inesse*, ex hoc depromptum loco vt genuinum & Aristotele auctore disseminatum amplexamur ac recipimus.

2. Auerſamur tamen a nobis potentialem quam vocant Accidentiū inherētiā; commentum quippe, quod a diuinæ sapientiæ iuratis hostibus, ne *Μαγείας* portentum scilicet vincatur, recens exco- gitatum est.

3. Vnius tamen accidentis numero subiectum nihil necesse est proprie vnum esse; quinimo Accidens dat potius nonnunquam sub- jecto suo vnitatem, quam ab eo accipit.

IX. Nec ferra de cerea & ferrea, nec Navis de lignea & pa- pyracea &c. dicuntur vnivoce, sed vt animal de vivo & picto in

THESES LOGICÆ.

pariete, homonymis.

1. Huiusmodi igitur artefacta non formam tantum artis opera introductam significant essentialiter, sed materiã etiam (eamque *αἰτιαται* τῆς γένεσος *Metaph. 7. cap. 9.*) saltem in aliquo genere particulari.
2. Minuit hoc multorum sententiam, qui materiam ab artefactis non aliter quam a concretis accidentibus volunt connotari.
3. Sunt igitur entia per accidens e Categorijs, atque adeo etiam quarto Qualitatis Capite, eliminanda.

IX. *Τὰ ὅτι δὲ καὶ τὰ πρὸς τὸ πρῶτον, καὶ τὸ πρὸς τὸ δεύτερον, καὶ τὸ πρὸς τὸ τρίτον εἶναι μὲν* *Phys. 5. cap.*

1. & postea, ὡς τὸ πρὸς τὸ πρῶτον, καὶ τὸ πρὸς τὸ δεύτερον, καὶ τὸ πρὸς τὸ τρίτον εἶναι μὲν *cap. 2.*

1. Motus igitur localis ad Categoriam Vbi reducendus est, ne motu omni vacua sit.
2. Precario tamen, & beneficio termini (vt loquuntur) ad quem, id est, loci ipsius, qui & ipse in eadem serie locatus, motum quo acquiritur ad se advocat, & loci sui facit participem.
3. Locus igitur qui in Categoria Quantitatis exulavit diu, ad sedem patriam Categoriam Vbi denuo revocandus est.

X. Discretio prima veri a falso, quæ ab Enunciationum oppositione est, tota Contradictionis legibus nititur, & materię cuiuslibet, indiscriminatim adaptatur.

1. Singula igitur Enunciatio verum significat aut falsum; verum tamen a falso, vt per se manifestissima sit, discernere non potest.
2. Discernunt quidem fatemur duæ legitime oppositæ, sed confusa quadam ratione & communi, quę animi desiderium non expleat, sed suspensum illum ac pendulum relinquat.
3. Distincta igitur querenda alia est, quam tres debite in Figura complicatę pariunt vi & efficacia logici instrumenti,

XI. Orationes veræ sunt similiter atque res *Categ. cap. 5. &*

πρὸς ἑαυτὴν, 9.

1. Veritas affectus est orationis ex significatarum rerum convenientia dependens.
2. Veritatis igitur quæ in oratione est mensura non sunt notiones in animo, quarum ea nota est.
3. Minus enim recte Vir (a) doctissimus veritatem definivit adæquationem orationis cum ipsis speciebus (a) *Scal. Exerc. 14.*
4. Ac proinde non esse falsam enuntiationem censuit, nisi quis volens mentiatur.
5. Quia nec falsitas ipsa in rebus est vt causa, prout est veritas, sed

erran-

res
notiones
sua spe-
ries
oratio

THESES LOGICÆ.

errante potius Intellectu.

XII. Informatio, Multiplicatio, & id genus aliæ affectiones Enunciationi competunt primo, cuius beneficio in Propositionem derivantur & redundant.

1. Quæcunque igitur Propositiones infinitantur in Syllogismo, etiam extra Syllogismum infinitentur necesse est.
2. Ac proinde illæ quæ verbum Adiectivum habent, & Est (ut loquuntur) Secundum adjacens.
3. Idem de vtrarumque Multiplicatione sentiendum est.
4. Quanquam vtramque tacuit Philosophus. quod attributum infinitum a negato τὸ σχῆματι τῆς λέξεως nihil discrepet.

XIII. Modus in enuntiatione Modali attributi cum subiecto compositionē afficit, ut qui eā quæ est πρὸ τοῦ ὑπάρχειν superveniēs inhærentiam determinet, si quo modo Modalis dicenda est.

1. Non est igitur Modus in enuntiatione Modali attributum, quicquid aliis placeat.
2. Nec verò ea omnis subiecti ratione singularis censenda est.
3. Quinimo ut temporis, ita & subiecti respectu, quantitatis differentia varianda est.
4. Ut universales etiam sint illæ, quæ possibile affirmant & contingens, quibus merito conclusionis necessario inferendæ vim tribuit Philosophus. ib. 3

XIV. τὸ ὑπέρμακρον εἶναι τὴν δυνάμιν, ἐπιστάδην καὶ θρονον λεγόμενα. Phys. 7. cap. 4.

1. Quiete ergo maxime gaudet intellectus, motu autem, ut tandem quiescat: ἰδὼν γὰρ ἐν αἰνῇ εἶναι μάλλον, ἢ ἐν κινήσει. Ethic. 7. cap. 14.
2. Omnis igitur ille animi motus & ψυχῆς περιστροφὴς θρονοῦ quam discursum appellamus, ad quietem mentis & perfectionem tantum via est.

XV. Materiæ potius quam formæ evidentia affectanda est, si quando vtramque simul assequi nequeamus.

1. Nihil igitur impedit primæ figuræ perfectio, quin præ ea nonnunquam, vel secunda, vel tertia, deligenda sit.
2. Hoc autem cum usu venerit ad primam figuram provocandum non est, nec facienda reductio, ut quæ non inutilis tantum futura sit sed etiam noxia.
3. Ideo enim secundæ & tertiæ figuræ syllogismos ad primam revocamus, ut ad materiæ quam habebant evidentiam saluam adhuc & inco-

THESES LOGICÆ.

incolumem accedat manifesta illationis necessitas.

4. Est igitur imperfectorum Syllogismorum sua quædam perfectio in qua ita nonnunquam acquiescunt, ut primæ figuræ perfectionem non exoptent, nec in illam se nisi vis afferatur, induant.

XVI. Syllogismorum Hypotheticorum genera diversa, *γινώσκοντες* item ratio & *ἀναλυτικῶς* &c. non prorsum indiligenter ab Aristotele explicata sunt 1. Prior. capitibus 23. 29. & 44.

1. Desideramus igitur sane luculentiorē, enucleatiorēque illam doctrinam, quam ab ipso aliquando exhibitam fuisse semel iterū data fides argumento est.
2. Quid istis tamen facias logicis, qui Aristotelem Syllogismos Hypotheticos, quibus sæpe vsus est, ignorasse palam affirmare audent, digni interea ipsi, quibus ignorantie crimen reponamus ipsis, quod generalem de syllogismis Hypotheticis doctrinam venditantes, purē tamen Hypotheticos, Ducentes ad impossibile, (est enim τὸ ἐξ ὑποθέσεως μᾶλλον τὸ διὰ τὴν ἀδυναμίαν, 1. Prior. cap. 23.) denique qui κατὰ προσλήψιν appellantur non commemorauerunt.

3. De hoc igitur syllogismorum genere Philosophum quasi aliud agentem & transeunter plura dixisse egisseque accuratius fidenter affirmamus, quam istos, qui Aristotelez Logicæ hoc supplementum, ut quidem ipsis placet, jactant superciliose & ostentant.

XVII. Quouis proposito problemate inventionis Logicæ vsu querimus medium accommodatum ac idoneum.

1. Inventio omnis Logica unius termini medij est.
2. Sua tamen est utrique differendi generi *ἐπιστημονικῶς καὶ ἐνδοξῶς*.
3. Cui igitur bono nobis inventio generalis, si specialis non accedat, ut Logicæ partes omnes transuolet.

XIIX. Dispositionem in Orgnano logico explicatam nullam agnoscimus, quæ non sit vel terminorum in syllogismo, vel propositionum, vel Syllogismorum denique plurium coordinatio debita.

1. Partium enuntiationis, subiecti viz. & attributi sua quædam compositio est, dispositio nulla.
2. Noeticam igitur siue axiomaticam, quam vocant, dispositionem excludimus.
3. Quin nec Dianoeticam ipsam Logicæ partibus volumus accēseri.

XIX. Potestas plura concludendi velet a conclusionis con-

verti-

THESES LOGICÆ.

vertibilitate (vocis enim commoditate vtendū est) vel a dictis de omni & de nullo, idque vel sumendo aliquid sub minori extremo, vel sub medio, vnde modi tres exoriuntur.

• primo particulares negantes syllogismos excipimus.

• A secundo particulares quoscunque.

• A tertio eos solos qui in Baroco exstruuntur.

1. Falluntur igitur qui alios viros Syllogismos a tertia concludendi ratione eximunt, quasi in minori propositione nihil sub medio sumi posset.
2. Quæcunque autem quouismodo inferuntur, non immediate ac primario, sed secundo & novo mediante syllogismo concludi constat.
3. Vt syllogismus vnus vnā primario & immediate conclusionem inferat, non autem plures.
4. Minus recte enim hinc colligunt nonnulli conclusionem partibus syllogismi non esse accensendam.
5. Minus etiam recte illi, qui ternarium figurarum numericum temere auctum eunt.

XX. Syllogismus est interni sermonis non externi, i. Post. c. 8.

1. Syllogismus λόγος est *ἰνδιδασκῆτος* non *περὶ ἑαυτοῦ*.

2. Sit igitur Enthymema syllogismus in animo *τελειός* in voce *ἀτελής*.

XXI. *Παραπλήσιον ὁμῶς ἡ μαθηματικὴ τὴν περὶ ἀπολογουμένων ἀποδείχεται, καὶ ἡνὶ ὅλοιαι ἀποδείξει ἀπαιτεῖν.* Eth. i. cap. 3.

1. In tradendis igitur percipiendisque disciplinis tenendus modus est inuestigandæ veritatis, ne si aliter tractentur atque res postulet, multa in illis oboriaturs difficultas. Metaph. 2. cap. 5.
2. Quare vt puerilis nonnullorum inscitia est, qui in exemplo aut Poetæ testimonio acquiescunt, ita satagentia aliorum plane est inutilis, qui in omnibus nunquam inueniendam *ἀκριβοῦς* anxie quæritant.
3. Neque enim in omni disciplinarum genere Theoretico & Practico quæsite inueniuntur demonstrationes.
4. Nec verum illud est, vbicunque sunt accidentium definitiones perfectæ, continuo ibidem demonstrationes esse.
5. Nimum igitur Demonstrationem abijciunt atque prosterunt, qui disciplinarum pariter omnium communem esse volunt, metuentes (ita credibile est) ne nimis angustis (vt quidem ipsis placet) scientiarum cancellis coerceatur.

THESES LOGICÆ.

XXII. In demonstratione potissima, per se oportet & medium
tertio inesse, & medio primum. 1. Post. cap. 6.

1. Et subjecto igitur cui inest, par affectio est, & causa a qua pro-
ducitur.

2. Ut major, sic etiam minor semper *ad* est.

3. Quarum causa externa medium est tantum, *quæ non sunt capaces*.

4. Quia nec ille omnes quæ sunt a causa interna.

5. Sint sane demonstrationes *divinæ*, non erunt tamen potissime.

6. Quare diversi sunt gradus demonstrationum.

XXIII. Genus utrique speciei eque competit.

1. Neutra primum generis subjectum vere dici potest.

2. Qui igitur fingit subjectum inter hæc interiectum, frustra fatigat.

XXIV. *Ἡ ἀπορία δὲ οὐκ ἐστὶν ἐν τῷ ἰσχυρισμῷ* 1. de Ortu. cap. 3. adeo ut qui con-
tra sensum venisse audeant, *ἀπορία τῆς διανοίας*, laborent. Phil. 8. c. 3.

1. Sunt igitur sensuum certissima, clarissimaque iudicia, quibus re-
mere admodum fidem derogant prisci balbutiente adhuc Phi-
losophia, ut loquitur Philosophus. Metaph. 1.

2. Quod autem est 1. Post. cap. 8. per sensum nullam esse scientiam,
ad perfectionem cognitionis nostræ referimus, non ad certitudi-
nem, quia *ἡ ἀπορία ἀδύνατος ἀπὸ τοῦ αἰσθητικοῦ*. Metaph. 2. cap. 1. quam sensus
vel nunquam docet, vel rarenter admodum.

3. *Ποῦλον* igitur *τῆς διανοίας* illis optamus, qui ubi authentica sensus testi-
monia suppetunt, rationis opem implorant, syllogismorum, quos
vocant, singularium usu, qui apud autores suos classicorum scrip-
torum autoritate deficiunt.

XXV. Nemo tam infans est, quem lateat cognitio pluris &
paucioris: ei enim qui est paucarum septimanarum poma
duo apponito, uno accepto, poscet item alterum: Idem, re-
lictæ pomi parte, totum si apponas arripiet.

1. Sunt igitur cum anima nostra cognatæ quedam notitiæ, quas ab
ortu primo implantatas sibi habet Intellectus, aduersus quas per
ἀπὸ τοῦ λόγου, nisi forte a contumacibus & præfractis ingenijs, dispu-
tari non posse docet Philosophus. 1. Post. cap. 8.

2. Neque vero nos conturbat, quod ait Philosophus, animam velut
rasam esse aut ceream tabulam, in qua depictum descriptumque
nihil sit. 3. de Anima cap. 5.

XXVI. Materia diuersitas in syllogismis propter finium varietatem non minus est necessaria, quam in rebus Philosophicis. *Phil. 2. cap. ultimo.*

1. Epicheirematici igitur syllogismi distinctio a dialectico non minus a materia, quam fine petenda est.
2. Quare non probant suam nobis sententiam, qui in rebus non consentiunt conuenire; immo nihilo hoc rectius remur dici, quam in rebus naturam aiunt in fine ipso consistere.
3. Maneat igitur differentia vtraque perpetua; tametsi eadem alteri referri ad reliquam non diffiteamur.
4. Recte itaque Philosophus in harum specierum definitionibus assignanda materiam adhibuit; ex qua tanquam ex fonte profuit finium varietas.

XXVII. Prima Philosophia *μὲν αὖτε ἀποδείκναι* circa ea ventur, quæ Dialectica hinc inde exagitat *αὐτὴ δὲ αὐτὴ* versans, & differens in vtramque partem *ἢ ἰσχυρὰ*, quod Metaphysicæ ei tantum parti adstrictæ quæ scientiam paritura est, est negatum.

Est igitur sane non minima harum facultatum communio, quæ tamen *ἕκαστος δὲ ἑκαστος* ita distinguuntur vt sua vtrique prærogatiua sit.

XXIIX. Syllogismus Sophisticus est *ὁ ἐκ τῶν παρὰ τὴν ἰσχυρὰν ἰσχυρὰν ἢ ἰσχυρὰν* *[συμμερίζουσας]*, *ἢ ὁ ἐκ ἰσχυρὰς, ἢ παρὰ τὴν ἰσχυρὰν ἰσχυρὰς, παρὰ τὴν ἰσχυρὰν* *[συμμερίζουσας]* *Top. 1. cap. 1.*

1. Contentiosi syllogismi species tres ex definitione ipsa eruimus, in sola forma, in sola materia peccantem, & in vtraque.
2. Qui igitur in sola peccantem forma e Sophismatum numero eximunt, habent sententiæ suæ aduersarium Aristotelem, & decipiuntur ipsi.

XXIX. Vitium Sophismatis ab homonymia ducti in quodam termino depræhenditur.

1. Falsum igitur est vni, solique medio alligatum esse.
2. Nihil etiam impedit nonnunquam, vt nullum in forma vitium sit.
3. Non audimus igitur eos, qui Sophisma opinantur ab hoc, adeo *ἀλλοιόθεν* esse opinantur, vt neganda sententia sit.

XXX. Non facile est scientiam simul quærens, & scientiam ducum vt scito ait Philosophus Metaphysicæ.

1. Nihil igitur minus, quam nondum elaborata.

THESES LOGICÆ.

XXII. In demonstratione potissima, per se oportet & medium tertio inesse, & medio primum. 1. Post. cap. 6.

1. Et subiecto igitur cui inest, par affectio est, & causæ a qua producitur.
2. Vt major, sic etiam minor semper *καὶ ἀντίο* est.
3. Quarū causa externa medium est tantæ *αὐτοῦ* non sunt capaces.
4. Quia nec illæ omnes quæ sunt a causa interna.
5. Sint sane demonstrationes *διῳρι*, non erunt tamen potissime.
6. Quare diuersi sunt gradus demonstrationum *διῳρι*.

XXIII. Genus utrique speciei æque competit, & *ἀποσῶς*.

1. Neutra primum generis subiectum vere dici potest.
2. Qui igitur fingūt subiectum inter hæc interiectum frustra fatagūt.

XXIV. *Ἡ αἰσθησις δύνανται ἔχει ἐπιστημὴς* I, de Ortu, cap. 3. adeo ut qui contra sensum venire audeant, *ἀπὸ τῆς διανοίας*, laborent. Phys. 8. c. 3.

1. Sunt igitur sensuum certissima, clarissimaque iudicia, quibus temere admodum fidem derogarunt prisca balbutiente adhuc Philosophia, ut loquitur Philosophus. Metaph. 1.
2. Quod autem est 1. Post. cap. 28. per sensum nullam esse scientiam, ad perfectionem cognitionis nostræ referimus, non ad certitudinem, quia *ἐν τῷ αἰσθητικῷ ἀδύναται αὐτὸ τῆς διανοίας*. Metaph. 2. cap. 1. quam sensus vel nunquam docet, vel rarer admodum.
3. *Πῶμῳ* igitur *τῆς διανοίας* illis optamus, qui ubi authentica sensus testimonia suppetunt, rationis opem implorant, syllogismorum, quos vocant, singularium usu, qui apud autores suos classicorum scriptorum autoritate deficiuntur.

XXV. Nemo tam infans est, quem lateat cognitio pluris & paucioris: ei enim qui est paucarum septimanarum poma duo apponito, vno accepto, poscet item alterum: Idem, relictæ pomi parte, totum si apponas arripiet.

1. Sunt igitur cum anima nostra cognatæ quædam notitiæ, quas ab ortu primo implantatas sibi habet Intellectus, aduersus quas per *τὸν ἐστὶν λόγον*, nisi forte a contumacibus & præfraetis ingenijs, disputari non posse docet Philosophus. 1. Post. cap. 8.
2. Neque vero nos conturbat, quod ait Philosophus, animam velut rasam esse aut ceream tabulam, in qua depictum descriptumque nihil sit. 3. de Anima cap. 5.

XXVI. Materia diuersitas in syllogismis propter finium varietatem non minus est necessaria, quam in rebus Physicis. Phys. 2. cap. ultimo.

1. Epicheirematici igitur syllogismi distinctio a didascalico non minus a materia, quam fine petenda est.
2. Quare non probant suam nobis sententiam qui in materia censent conuenire; immo nihilo hoc rectius remur dici, quam cum eorum naturam aiunt in fine ipso consistere.
3. Maneat igitur differentia vtraque perpetua; tametsi earum altera referri ad reliquam non distiteamur.
4. Recte itaque Philosophus in harum specierum definitionibus assignandis materiam adhibuit; ex qua tanquam ex fonte profluit finium varietas.

XXVII. Prima Philosophia *μὲν ἀπὸ τοῦ ἀποδείκναι* circa ea versatur, quæ Dialectica hinc inde exagitat *ἀπὸ τοῦ καὶ καὶ* versans, & differens in vtramque partem *ἐξ ἐνδεχόντων*, quod Metaphysicæ ei tantum parti adstrictæ quæ scientiam paritura est, est negatum.

Est igitur sane non minima harum facultatum communio, quæ tamen *τὸ κοινὸν δυνάμει* ita distinguuntur vt sua vtrique prærogatiua sit.

XXIIX. Syllogismus Sophisticus est *ὁ ἐν τῇν παρρησίᾳ ἐνδεχόντων ἐνδεχόντων* [συλλογισμὸς] *ἢ ἐξ ἐνδεχόντων, ἢ παρρησίᾳ ἐνδεχόντων, παρρησίᾳ* [συλλογισμὸς]. Top. 1. cap. 1.

1. Contentiosi syllogismi species tres ex definitione ipsa eruimus, in sola forma, in sola materia peccantem, & in vtraque.
2. Qui igitur in sola peccantem forma e Sophismatum numero eximunt, habent sententiæ suæ aduersarium Aristotelem, & decipiuntur ipsi.

XXIX. Vitium Sophismatis ab homonymia ducti in quouis termino deprehenditur.

1. Falsum igitur est vni, solique medio alligatum esse.
2. Nihil etiam impedit nonnunquam, vt nullum in forma vitium sit.
3. Non audimus igitur eos, qui Sophisma omne ab hoc loco deducunt, adeo *ἀπὸ συλλογισμῶν* esse opinantur, vt neganda semper illius sequela sit.

XXX. Non facile est scientiam simul quærere, & sciendi modum: vt scite ait Philosophus. Metaph. 2. cap. 3.

1. Nihil igitur mirum est, nondum elaboratis, Logicæ beneficio, ra-

THESES ETHICÆ.

tionis instrumentis, perreptantem per naturę salebras balbutiuisse Philosophiam; vt est Metap. 1. sub vetustioris scholę præcepto-ribus, qui ijdem etiam nihil sibi reliquum facientes, quod com-modo vsui esse possit, in vestigatione veritatis sensuum fidem ele-uarunt.

2. Philosopho igitur vt, par est, gratia sit, qui Artem Logicam primus admirabili plane artificio in iustam Methodum redegit, nobis que ea exhibuit Organa, quę nodos, alioqui inenodabiles, explicare queant.
3. Hanc autem qui Aristoteli gloriam inuident, logicarum præcep-tionum fragmenta quędam pro Logica obtrudentes, ne illi de Lo-gica merentur male.

THESES ETHICÆ.

I. **N**atura humana, cum aliunde habeat existentiaę suę & vitę principiũ, suis circũscribi vtilitatibus non potest.

1. Non est igitur principaliter natus homo vt ipsi bene sit.
2. Necesse itaque est summum hominis bonum a fine vltimo diuer-sum esse, & quidem, si res diuinitus examinetur toto genere.
3. Quin nos summum hominis bonum, cum proprie loquendum est, de finium censu deleamus.

II. *Παύλα τὴν θεῖον ὁρίσθαι καὶ τὴν ἡμετέραν περὶ τῆς οὐσίας καὶ τῆς φύσεως περὶ τῆς.* 2. de Anim. cap. 4.

1. Diuinitatis igitur sensus rebus singulis a natura impressus est.
2. Harum autem quę intelligentes sunt naturę Deum expetunt, im-mo appetunt, quęruntque pro naturę suę captu ac modulo quan-dam cum ipso similitudinem, siquidem agant *κατὰ φύσιν*.
3. Quidni igitur Philosopho Deus Opt. Max. finis est rerum om-nium extremus, prout secundum Deum aliquo modo nos. *ἵνα μὴ γέ*

πῶς ἢ ἡμεῖς τέλος. Phys. 2. cap. 2.

III. *Τὸ τέλος ἀγαθὸν ἐστὶ τὸν ἅλῳ.* 7 hyf. 2 cap. 2.

1. Finis ergo in media deriuat bonitatem, sed suam. *διακρίνεται γὰρ μὲν αὐτὸ εἶπεν ἀγαθόν, ἢ φαίνεται ἀγαθόν.* ibidem.

2. Mediorum igitur qua media sunt nulla est bonitas.
3. Vt non temere iactatum sit bonum cum fine recurrere.

IV. Summum bonum nobis exiguo tempore competit, Deo autem *διασῶν* & optima & suauissima, perpetua est. Met. 12. c. 7.

1. Summum igitur bonum Ph. losophi iudicio morte aboletur ac de-perit; quanquam mortē (si ita res ferat) redimendum.

2. Quanto

THESE ETHICÆ.

1. Quanto igitur magis illud, quod diuinitus instituti expectamus, quippe vnum optimum, pulcherrimum, suauissimum: Vt est in Deliaeo Epigrammate. Ethic. 1. cap. 8.

V. Bona externa fœlicitatis humanæ instrumenta sunt. Eth. 1. cap. 8. sine quibus nec fœlicitati suus color est, neque vis vlla quæ ad alios dimanet, tamen si vel illis destituta ipsa sibi, vt sit, satis sit.

1. Fœlicitatem igitur nec tribuere possunt fœlicibus, nec adimere.
2. Nec ab illis sunt gradus, quos vocant, perfectionis formæ.
3. Non tam ergo externa quam interna accessio perfectioque habentis facit, vt eundem seipso, vel alium alio fœliciores, beatioreque esse dicamus.

VI. Actionum multiplici repetitione creatur in animo & quasi fabricatur habitus, a quo tanquam a forma impræditæ fluunt actiones alie.

1. Dissimiles igitur totæ illis, quæ ante habitum fiebant, bonæ quidem, sed non bene.
2. Non itaque vt ab actionibus fluunt habitus, ita ab habitu vicissim fluunt actiones.
3. Incertæ ac instabiles subinde iteratæ crebritate sua produxerunt habitum, qui productus sit subsequentiū *ἡ δὲ ἡγεμονία*.

VII. Virtus moralis solas actionum *ἡ δὲ ἡγεμονία* obseruat acurate, omnem, vel ad imum, vel ad summum, egressionem prohibēs.

1. Virtus moralis mediocritas est, non materię aut objecti, sed circumstantiarum.
2. Intendi igitur affectus, & quidem vehementer salua mediocritate nihil impedit.
3. Recte enim Philosophus. Eth. 4. cap. 3. *ὅτι δὲ ὁ μέγιστος λόγος τοῦ καὶ μέγιστου ἀνθρώπου ὅτι δὲ καὶ μέγιστος &c.*

4. Nec aliam fuisse remur in ipsis naturæ primordijs hominis virtutem, nec futuram postmodum.

IX. Humana mens ad veritatem non aliter affecta est, quam nocturæ oculus ad Solem. Metaph. 2. cap. 1. practicæ autem facultates ita deprauatæ sunt, vt vehementer nos ad malum sollicitent, adeo vt ab illis & cauendum nobis & metuendum recte monuerit Philosophus. Eth. 2. cap. 8.

THESES ETHICÆ.

1. Vt igitur naturę in nobis integritatem admirentur alij, & suspiciant, Philosopho tamen humanę animę pars ima deprauata & corrupta est, summa autem impotens & imbecillis.
2. Tametsi enim funesti lapsus primordia ignorarit, vt quę in tenebris naturę luce inuictis jaceant, cum tamen pro naturę captu multis euentis certo deprehendit.
3. Minus igitur verum est Philosophorum omnium elogijs naturam plane celebrari.

IX. *Ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου πολλὰν περιουσίαν ἔχει ταῦτα μάλιστα ἰσχυρὰ τοῦ μὲν οὐκ ἔστιν.* Eth. 2. cap. 9.

1. Alij igitur ad alia vitia magis naturę suę inclinatione agitationeq; impelluntur.
2. Prodest itaque sibi quemque nouissimum esse, vt quo maxime propendeat naturę prauitas habeat exploratum.
3. Vim etiam afferat naturę suę, vt distortam reflectendo, tanquam incuruum bacillum, rectam faciat.
4. Tanto autem sollicitius, quod nulla assuetudine fieri vaquam possit, vt virtutis actiones, & conatus, ingerens subinde sese non retundat, ac remoretur.

X. Verecundari decet eos omnes ea qui faciunt, propter quę pudor solet existerē.

1. Verecundari igitur conuenit iuuenibus. Eth. 4. cap. 9.
2. Etiam Senibus qui iuuenes sunt moribus. Eth. 1. cap. 3. ne alioqui peccent *ἀναξύντας*.
3. Nec alia Philosophi mens est dicenſis; *προσέχουσιν ὅς τε αὐτὸν ὁρῶντες οἱ ἄλλοι αἰσχύνονται.* capite citato lib. 4.

XI. Vbi virtus est, ibi est Prudentia, vt moderatrix. Eth. 2. cap. 6. ita etiam commune omnium vinculum Eth. 6. cap. 13.

1. Virtutes igitur ita sunt connexę, vt earum quęlibet reliquarum scilicet gregibus stipata semper sit comitatissima.
2. Qui virtutem vnā non habere se ingenue confitetur nulla se preditum esse intelligat.

XII. Singularia circa quę Prudentia occupatur, cognoscuntur iudicanturque sensu illo, quo Mathematicus sua percipit sensilia Eth. 6. cap. 8.

1. Non

liberalibus
magnifice
tia.

THESES PHYSICÆ.

1. Non igitur sensu vlllo proprio, immo ne communi quidem, siquidem Mathematicus singularia abstrahit a materia sensibili.
2. Phantasia igitur.
3. Non est igitur metuendum, ne si brutis externi sensus & communis expeditiores sint vegetioresque, continuo hominibus prudentiora euadant; tametsi prudentia sensus sit maxime, vt ait ibidem.

THESES PHYSICÆ.

I. **C**orpus natura constans prout tale est, cuius species omnes pro suo quæque ordine, gradu & loco, seriatim explicantur, de communi nominatissimorum Philosophorum sententia Physicæ subiectum statuimus.

1. Intelligentias igitur qui subiectas volunt Physicæ, Physicæ latitūdina plus, quam par est, ampliant.
2. Angelos, qui ad nos commeant remeantque Philosophus, si nouisset, e Physica exegisset.
3. Vellemus etiam ab illis, qui Materiam primam corpus esse autumant, in explectionis locum, qui illi debetur in Physica, digitum intendi.
4. Diluit hoc etiam eorum sententiam, qui τὸ πᾶν, hoc est, corporum omnium naturalium congeriem, & compagem, Physicæ subiectū esse arbitrantur.

II. Materix appetitus est affectus habendi formam, ad quam propensione quadam sua inclinatur.

1. Appetitus igitur materix potentiam non adæquat.
2. Quinimmo appetitus materix indifferens ac vniuersalis nullus est, quicquid alij sentiant.
3. Nec diuersus abit Philosophus Phys. I. cap. 9. dicens τὸ ὅ, ὃ πείθει ἰπείσθαι καὶ ὁρίσθαι τὴν εἰδὴ καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν.
4. Quare forma accessu suo appetitum explere potest, potentiam non potest.
5. Ac proinde priuatio considerata ὡς adæquata, vt vocant, appetitus materix causa esse nequit.
6. Multo minus materix iudiciū ad formarum electionem, ne omnes ad humanæ vel cœlestis formæ appetentiam excitentur.

III. Οὐκ ἐπὶ πάντων τὸ ταυτὸ ἐστὶ τῆς σαρκὸς εἶδος καὶ σαρκα, καὶ γὰρ σὰρξ ἐκ αἵτου τῆς ὕλης. 3. de Anima, cap. 4.

THESES PHYSICÆ.

1. Materia essentiam non ingreditur.
2. Differunt igitur materia, quidditas, & id cuius est quidditas.
3. Vt non idem sit definitio rei & quidditas nisi in natura vniuersali.
4. In substantijs tamen ^{ai dicit} quarum scilicet materia nulla est, differentia hæc nulla est.
5. Quare nec alia semper totius, alia partis forma est.

IV. Materia est primum subjectum, ex quo aliquid fit, cum insit, & si quid interit in illud ipsum resoluitur.

1. Hinc congruenter principijs a se positis, vt assolet, recte concludit Philosophus materię eternitatem, ingenerabilitatem quippe & incorruptibilitatem, eamque constituit subiectum, commune eorum omnium quę fiunt quouis modo.
2. Omnino itaque manifesti sophismatis illum insimulant, quicumque alium productionis modum in ejus doctrinam inuehant, quam qui fit per motum & transmutationem naturalem in subiecta aliqua materia.
3. Illa igitur noua rerum creatio hic vere noua est: immo mutationes illę (sic enim loquendum est) quibus ex nihilo aliquid fit, aut in nihilum redigitur, in scholis Peripateticis ne de nomine quidem notę sunt, tametsi sub nube vidisse Philosophum ex varijs locis facile sit conjecturam capere.

V. Causę omnes sunt principia. Metaph. 5. cap. 1.

1. Instrumentum ergo, vt principium non est, cum non moueat nisi moueatur, nec causa est.
2. Vt frustra ad causarum numerum a Platone & Galeno additū sit.

VI. Finis Veteribus plerisque agentis causę conditio fuit, a qua tanquam a bono præcognito & velut prægustato ad agendum sollicitatur.

1. Finem igitur non ignorarunt Veteres, sed causam finalem, quo vno nomine taxantur in doctrina causarum.
2. Ac proinde qui illis iniquiorem volunt esse Philosophum, Philosopho iniquiores sunt ipsi.

VII. Causa omnis ex præuia deliberatione & consilio agens, si quando cum effecto, intento per se, præter intentionem effectum alium producat: vt thesauri inuentionem fossor dum vineam pastinat, Philosopho Fortuna est.

1. Fortunę igitur nomine nihil eorum intelligimus quę accidunt cau-

THESES PHYSICÆ.

sz per se, quę omnia a Fortunę ratione absunt quam longissimę, sed illam ipsam causam per se quęcunque ea demum sit.

2. Quęquidem in ijs, quę intellectu deficiuntur quęrenda non est, monente Philosopho. Phys. 2. cap. 5. *περὶ το αὐτὸ ὁ δ' αἰτία καὶ τύχη*, tametli ex defectu intellectus oriatur, vt pulchre idem, 2. mag. moral.

ἐ πλὴν οὐκ ἔστι καὶ λόγος, ἐνταυθὶ ἐλαχίστη τύχη.

3. Quod si ita est, hominem, cuius intellectus imprudentia laborat, & futurorum euentuum per naturam p. c. sciens non est, dicamus intrepide Fortunam esse.

4. Age vero, experiamur etiam, an Deus Opt. Max. vt quidem Philosopho placet, hoc censeretur nomine, qui. Metaph. 12. cap. 9. se vnum cognoscit proprie; ne alioqui dum extra sese effert de summę perfectionis gradu summo dimoueatur aut vilescat, cetera autem tantum eminenter, & non nisi in seipso.

5. Quę igitur nobis fortuita sunt, eadem etiam sunt Deo ipsi secundum Philosophum; vt orthodoxa illa distinctio causę primę a secunda in hoc argumento non habeat locum.

IIX. Corpora naturalia motu suo petunt conuenientes sibi locos ad quietem, quietis scilicet appetentiora quam motus vt qui situm affectumq; mobilis non naturalem semper arguat.

1. Nihil igitur impedit, quin corporum naturalium quies dignior sit, & naturę ipsi congruentior conjunctiorque quam motus vllus esse possit.

2. Ideo quod est apud Philosophum Phys. 8. non tam quietem, quā motum naturalem esse, de affectionibus istis vt ad nostrum cognoscendi modum relatis dictum intelligimus; facilius enim per motum, qui totius fere naturalis comprehensionis fundamentum est, quam per quietem, naturalia nobis innotescunt.

3. Nihilo igitur magis quies motus priuatio est quam motus quietis; quiescit enim quod quiescit, quia quiescit, non autem, quia non mouetur.

IX. Primus Motor est *ἀρχὴ τῶν ὄντων, ἣ ἐστὶν ὁ θεὸς ἡ πρώτη οὐσία καὶ ἡ φύσις*. Metaph. 12. cap. 7.

1. Primus ergo motor Deus est Aristoteli, non autem Intelligentia vlla quę ipsi subest.

2. Idem ergo eidem erit mundi anima.

X. Cælum corpus sensibile est, sua præditum quantitate, figura

THESES PHYSICÆ.

gura, raritate denique & densitate, quæ per materiam definiuntur. Phys 4. cap. 9. Idem si perpurgandum est, vt est, peregrinas ab Elementis impressiones recipiet.

1. Cœli igitur, vt aliorum corporum naturalium, materia sua est.
2. Ea autem a materia corporum sublunarium specie non distinguitur, præsertim cum primis qualitatibus obnoxia sit.
3. Prima igitur materia in omnibus eadem est & communis.

XI. Cœlum, cum ens primum esse non possit, dependeat necesse est a primo, eoque agente libero & principio voluntario a cuius nutu deponi potest ab ea essentia, in qua est constitutum, quippe a subiecto quidem fortasse & termino, non tamen a causa, ex se absolutum.

1. Cœlum igitur principium habet saltem extrinsecum illius, vt sic loquamur, motus quo non esse potest, & in nihilum redigi: ab alio enim est, & per aliud.
2. Recte enim ille (a) quisquis negauit ex toto immortale esse, aut prorsum indissolubile, tamen nec dissoluendum vnquam, nec mortis fatum subiturum, (a) Plato in Timæo.
3. Non si igitur ἀγέννητον ἢ ἀθάνατον continuo æternum erit.
4. Nec aliter nos de humana anima, aut intelligentiæ, si placet, ipsius (quod minus fortasse vulgo est vendibile) statuimus, qui tametsi securæ sint de corruptione quæ est a materia, quippe αἰώνι, sintque iussu & beneficio conditoris sui æternum duraturæ, natura tamen sua quotquot sunt mortales sunt, qua de re, vix sine flagitio ambigitur.

XI. Astra non apparent, vt luna, dimidiata, nec figuram mutant suam.

1. Lucent igitur de suo, nec illis Sol, vt Lunæ lumen fænerat,
2. Interdiu etiam, per medium defertur species non extincta sibi, sed quæ a valentiore superata non sentitur.

XIII Agenti omni & patienti communis aliqua materia est.

1. de Ortu. cap. 7. vel ἀλλὰ τὸ κοινὸν ἀμφοῖν 3 de Anima cap. 4.

1. Minuenda ergo eorum sententia est, qui ad passionem, quam vocant, perfectiuam conuenientiæ rationem aliquam necessariam non esse autumant.
2. Non tamen omnis agentium aut patientium communio, & conuenientia

nientia

1. Ignis, in materia est.
2. Ignis sola passiuæ potentia principium est.
3. Quatuor sunt elementa corporum. 2. de Ortu. cap. 3.
4. Ignis omnino ignis, quem vocamus, elementaris, quod tum demonstratis huius motus tum ignitorum meteororum apparentiæ, facile arguunt, tametsi proprio deficitur nomine Meteor. 1. cap. 4.
5. Quinta essentia quam vocant Chymici, & Cinisflones Alchimistæ nulla est.

XV. Primæ qualitates elementa mixtorum formas subitura afficiunt, eadem etiam, cum ad mixtorum generationem coeunt, tanquam formam apparitores, pugnaque mutua & conflictu elementa alterant, tandem autem procedente forma, quæ vulgo passiuæ appellantur victæ, actiuæ cedunt, seque subiiciunt.

Hæc igitur *ἡ τετραχόρμη*, quæ sparsim apud Philosophum leguntur, tunc omnia.

1. Calidum, frigidum, humidum, siccum, mixtorum materia sunt. 2. de Partibus Animal. cap. 1.
2. Eadem omnia elementorum qualitates sunt, sed omnes passiuæ.
3. Omnes etiam actiuæ.
4. Denique actiuæ quædam, quædam passiuæ.

XVI. Quæ naturam habent recipiendi externum calorem, ut actu calida sint, gradus adhuc habent quosdam, sine quibus forma nequit consistere.

1. Erunt illi formarum instrumenta, quorum efficacia receptum illum aduentitium calorem excutient, ac pristinam frigiditatem repotent.
2. Ineptum igitur est, quod ab humiditate calorem extinguere dicitur.

XVII. Finitum omne suis terminis continetur.

1. Et humidum igitur.
2. Statuitur tamen alienis quippe *ἡ τετραχόρμη* 2. de Ortu. cap. 2.

XIX. Summa putrefactionis ab humido est putrefit tamen nihil quod non fiat calidius.

1. Sicca ergo in aqua quidem, ab igne tamen nunquam, putrefiunt.
2. Nec vero ignis ipse putrefit cum primario calore caleat.

THESES PHYSICÆ.

3. Putrefiunt tamen ad quæ humoris fieri potest accessio, id est, reliqua omnia elementa.

XIX. *Ὅσα ἐκ τῶν στοιχείων ἀναγεννῶνται ἐκείνῳ ἀποδιδόναι τὸ μὲν, ἀναγεννῶντες 2. de Ort. c. ult.*

1. Naturæ captum transcendit plane & exsuperat, quæ inter prima Ecclesiæ præcepta continetur corporum resuscitatio.

2. Errant igitur qui illam ex Philosophicis principiis, & quidem Peripateticis reuincere conantur, dissentiente Philosopho. 1. de Anima. cap. 3.

XX. Sensitiua facultas patitur ad dolorem usque, uti experimur tum maxime, cum obiectum *ἐπὶ τὸ ἐκείνου* sensum verberat: videmus etiam per radios Solis vitreas ac depictas fenestras transeuntes in subiectam Terram, aut qui ex aduerso est parietem qualescunque fuerint colores deferri; idem accidere delatis ad oculum credere par est, immo vero cum in pratis pinguntur facies viriditate, experimento condiscitur.

1. Qui igitur existimant visum effici per luminis aut radiorum emissionem ab oculis, perinde ac a lucerna ad experientiam excitandi sunt, quando si ita foret deberemus etiam in tenebris uti oculis, promicantibus inde radijs ad diluendas tenebras idoneis: extingui enim offensantibus tenebris vanum est, ut recte docet Philosophus in libro de sensu & sensili.

2. Certum itaque est Philosophum sequi valere iussis Medicis & (si ita censuit quod non putamus) Platone de visionis modo, qui est per speciei actionem in sensum illi qui est sculpturæ in ceram non dissimilem.

3. Quod si ita est non rem videri constat sed rei speciem.

XXI. Potentia organica tum demum læditur, cum impressio obiecti fit *ἐν τῷ ὁργανῷ*, quam ut illam ratio, id est instrumenti-sensionis temperies ferre possit.

1. Ab exili igitur obiecto *μικρῇ ἀποδιδόντων* lædi non potest speciei receptione, tametsi iudicando laboret.

2. Quin nec phantasmata ipsa tametsi vehementissimis motibus animi concutiant phantasie facultatem lædunt & labefactant.

3. Quare phantasiam quæ ac intellectum hoc metu liberamus, tametsi illa ab obiecto continenter operante lædi possit, hic autem non possit.

XXII.

THESES PHYSICÆ.

XXII. Ο δ' αὖτε νοεῖ ἀνὴρ παρὰ δόξαν, ἢ ψυχῇ. 3. de Anima c. 7. Nam & ἀνὴρ τὰ νοεῖν νοεῖ. cap. 5.

1. In motu phantasia est etiam tum, cum circa objecta præsentia operam suam occupat intellectus.
2. Phantasiæ igitur memoria non est ad omnes vsus necessaria.
3. Nec vero intellectus qui dicitur in habitu phantasiæ ministerium fastidit, sed ut laboris sociam & consortem ad omnia adhibet.
4. Nihil igitur mirum est, si intelligendi vis & facultas, quæ minime omnium organica est, intelligendo fatigetur, & fathiscat.

XXIII. Δυναμὶς πᾶσι ἐστὶ τὰ νοεῖν ὁ νοῦς, ἀλλ' ἰσχυρεῖα ἔδ' ἐν πλείν ἀν' αὐτῷ. 3. de Ani. c. 4.

1. Nempe igitur intellectus, quem possibilem seu passibilem appellamus, ex se est αἰσθητικὸς καὶ γρηγορῶν, ἢ ὁ μὲν ἐστὶ γρηγορῶν. ibidē.
2. Vsque tamen adeo proficit, ut possit tandem τὴν ἀνάγκην αἰσθητικῶν περὶ γρηγορῶν. Cap. 8.

VNDE EFFICITVR,

1. Ab intellectu non tantum vniuersalia cognosci sed singularia etiam ratione propria, non autem tantum sensuum instrumento.
2. Ipsum etiam intellectum fieri intellectum per intellectus cognitionem, tum demum, cum quod maximum est animum ipsum animo videmus.
3. Quoties autem cœlestium globorum animas ambitu suo comprehendit ampliari fierique seipso maiorem, ut sit Cœlis quodammo-
do æqualis.
4. Promouere denique sese vsque quoad Deum Opt. Max. contem-
plando summam adipiscatur perfectionem suæque se oblectare, ut
sic loquamur ἀποθεωῶν, vnde summa est in cognoscendo voluptas, si-
quidem ex cognitione unio est, atque adeo etiam felicitas.

XXIV. Animæ humanæ pars illa & differentia quam agentē intellectum appellamus, æqualiter nec in omnibus recipitur nec elucet, ad nutū tamen passibilis intellectus paratissima est.

1. Necessè est igitur sit aliquid secundarum causarum cum prima a materia impediri nec debeat nec omnino possit.
2. Falso itaque quidam Deum esse rentur, & sarcina hæc ex Aristotelis humeris deponenda est.
3. Erit ergo pars, vis, potestas animæ, quæ objecta phantasmata in claro lumine constituit ac collustrat, eaque ablatis τοῖς φαντάσμασι ita denudat, ut a possibili intellectu percipiantur ea, quæ ἀποφύονται per-
cipi nequeunt.

THESES ASTRONOMICÆ.

4. Annon igitur supra naturam euectus Philosophus suprema hac facultate superius aliquid subodoratus est. Eudem. 7.

THESES ASTRONOMICÆ.

- I. **A**strologia est, vt loquitur Philosophus Metaph. 12. cap. 8. *ἡ ἐν τῇ οἰκειότητι φιλοσοφίας τῶν μαθηματικῶν ἐπιστῆμων*, eaque vt est ibidē *περὶ ὁσας αἰδουμένης μὲν, αἰδῶν δὲ ποιείῃ τὴν θεωρίαν.*

1. Est igitur Astrologia prorsum mathematica scientia, nec Physica, nec mixta.
2. Substantiam etiam sibi pro subiecto vendicat jure quodam suo, vt ibidem monet Philosophus.
3. A subiecto igitur subalternantis, quam vocant, scientiæ non tantū differt qualitate sensili.

II. Stellarum vis in Luna animaduersa primū, vt quæ sæpius vno eodemque anno Signiferum ambiat & perlustrat, & translata ab ea ad reliquos Planetas in elementis eorumque mixtione perspicitur, quando certis sese irradiationibus intuentur inuicem.

1. Sunt igitur Configurationum & aspectuum alij meliores, deteriores alij pro luminis commixtione diuersa.
2. Temperamentorum etiam discrimina & inclinationes naturales euariant licet, vt prosit vnicuique temperamentum nouisse suum cum ad valetudinē tuendam melius, tum etiam ad vitæ genus rectius suscipiendum.
3. Voluntas tamen maneat interim libera, nec rapiatur necessario ab istis propensionibus, quas natura indidit.
4. Quare quæ provident Astronomi cognitionis anticipatione humanæ subiecta voluntati incerta sunt, & quidem sæpiusculum leuitatem, & temeritatem suam innumeris mendacijs patefecerunt.

III. Cum de astrorum distantia agitur, &c. fides habenda est Astronomis inquit Philosophus 2. de Cælo. cap. 10. Metaph. 12. cap. 8. & passim.

1. Quis credat nonum Orbem Astrologis ea qua floruit tempestate inuisum ab Aristotele designari Metaph. 1. cap. 5.
2. Non est cur quisquam Aristotelis autoritate fretus Eccentricos Orbes & Epicyclos vellicet.
3. Philosophus istos nihilo oppugnat magis, quam si tandem inueniendos

THESES ASTRONOMICÆ.

niendos præsensisset.

IV. Via Lactea pars densior est octauæ Sphæræ jugi motu circumacta, quæ in halituum siccorum copiam in summa aeris Regione suppositam sibi sui imaginem imprimit.

1. Sit igitur ætherea pars cœli aerea *ut rãpov.*
2. Adcoq; Philosophus Meteor. 1. cap. 8. suo seruiuit instituto, cum hanc copiose explicans, illam non nisi parcius attingit.
3. Constat vel hinc liquido stellis quiescētibus Orbes moueri per se.
4. Vt non sit temere a vita doctissimorum Astrologorum sententia deferenda, quicquid Neoterici nonnulli eorumque affectatores sentiant.

V. Ascensiones Signorum & Descensiones Astronomicas definit Equator simul & Horizon in Sphæra recta & obliqua.

1. Ascensio & Descensio alia recta est, alia obliqua, nulla parallela.
2. In Sphæra vtraque Ascensio cujusslibet Signi Descensioni Signi oppositi æqualis est.
3. Inæqualitas omnis, & Anomalia Ascensionis Signorum vel Arcuum mutuo diuersarum partium responsu .q. tollitur, quippe cum partis vnus defectum altera excessu suo compenset & resarciat.

Quatuor Zodiaci Quadrantes
a Punctis Cardinalibus Sol-
stitiorum & Æquinoctio-
rum inchoati.

4. In Sphæra
recta

Æquales sunt A-
scensionibus suis.

Quilibet duo Arcus Zodiaci æ-
quales a quouis Punctorum
Cardinalium distantes æqua-
liter, ac proinde etiam Signa
& partes Eclipticæ oppositæ

5. In Sphæra obliqua Signa vel Arcus ab Æquinoctiorum Punctis distantes æqualiter æquales habent Ascensiones.
6. Signi cujusslibet Ascensio Descensioni inæqualis est.
7. Differentia ascensionalis addita vel ablata ascensionibus rectis facit ascensiones obliquas.

VI. Horizon rectus dierum naturalium Circulos vtpote æquatos omnes in parallelos, in Centro secat, obliquus non item.

THESES ASTRONOMICÆ.

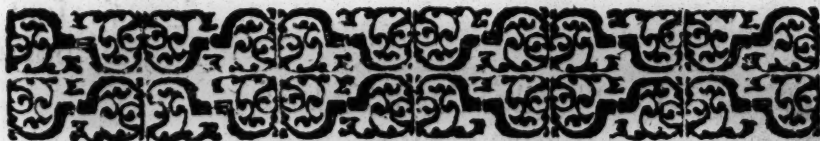
item.

1. In Sphæra recta dies noctibus, dies diebus, noctes denique noctibus singule singulis æquales sunt.
2. In obliqua & declivi Æquinoctia rara sunt & minus diuturna.
3. Sole existente in locis Æclipticæ equaliter ab eodem Puncto Solstitiali remotis, dies diebus, & noctes noctibus sunt æquales.
4. Existente autem in locis ab eodem Puncto Æquinoctiali, dies unus alterius nocti æqualis est.

VII. A corpore spherico eductas lineas radiorum sensu judicatur effundi extra ambitum.

1. Corpus igitur sphericum receptum ab vno lumen ita derinat in aliud, vt spacium illustret majus quam a quo reflexum est.
2. Potest igitur Luna ampliorem Terræ partem illuminare, quam sit ejus ambitus corporis, nempe enim medietatem, vt loquimur, totam, tametsi Terrâ minor sit.

FINIS.

1. The first step in the process is to identify the problem or issue that needs to be addressed. This involves gathering information and understanding the context of the problem.

100

7-10-68

1940-1941: 100% (100% of 100%)

1950

1950-1951

_____

12

_____

100

_____